

การศึกษาแนวทางในการจัดทำดรรชนีวารสารภาษาไทยร่วมกันของ
ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

หนังสืออ้างอิง
ใจเอภา

นิรชา ภูสามารถ

7/ ๐๐๐ 8/๖

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์

13 พ.ย. 2546 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

มิถุนายน 2546

171028

ISBN 974-352-371-5

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

..... ประธาน

(ดร.ขวัญภูริ พิศาลพงศ์)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์เจลิยว พันธุ์สีดา)

..... กรรมการ

(ดร.นงเยาว์ เปรมกมลเนตร)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน

(ดร.ขวัญภูริ พิศาลพงศ์)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์เจลิยว พันธุ์สีดา)

..... กรรมการ

(ดร.นงเยาว์ เปรมกมลเนตร)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ธาดาศักดิ์ วชิรปรีชาพงษ์)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศีรวิพรรณ มีคุณ)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ของ
มหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. ประทุม ม่วงมี)

วันที่ 17 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2546

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ลงได้ เนื่องจากได้รับความกรุณาจาก ดร.ขวัญชฎิล พิศาลพงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือ ให้ข้อเสนอแนะและคำแนะนำที่ดีตลอดจนได้เสียสละเวลาตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆอย่างละเอียด ตั้งแต่เริ่มต้นจนแล้วเสร็จ จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณรศ.เจดีย์ว พันธ์สีดา ดร.นงเยาว์ เปรมกมลเนตรที่รับเป็นคณะกรรมการในการสอบวิทยานิพนธ์รวมทั้งการตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ

ขอขอบพระคุณคณะอาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาต่างๆจนเป็นผลสำเร็จ

ขอขอบพระคุณ คุณพ่อเคน คุณแม่บุญชู ภูสามารถ ซึ่งถือได้ว่าเป็นบูรพาจารย์ของผู้วิจัย คอยห่วงใย ดูแล เอาใจใส่ ตลอดจนให้โอกาสทางการศึกษาแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอดรวมทั้งถึงทุกคนในครอบครัวที่เป็นกำลังใจและกำลังทรัพย์สนับสนุนช่วยเหลือผู้วิจัยมาโดยตลอด

ขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี ที่ให้ทุนการสนับสนุนทางด้านการศึกษา รวมถึงเพื่อนร่วมงาน และเพื่อนๆหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ทุกคน

ขอขอบพระคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่กรุณาช่วยตอบแบบสอบถาม ทำให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีที่เกิดขึ้นจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขออุทิศให้แก่ คุณพ่อเคน ภูสามารถ ผู้ที่ได้ล่วงลับไปแล้ว

นिरชา ภูสามารถ

43912081: สาขาวิชา: บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์; ศศ.ม.(บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์)

คำสำคัญ: วรรณกรรมสารภาษาไทย/วรรณกรรมสาร/วารสาร/ความร่วมมือระหว่างห้องสมุด

นิรชา ภูสุมารณ การศึกษาแนวทางในการจัดทำวรรณกรรมสารภาษาไทยร่วมกันของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชน (GUIDELINES FOR COOPERATIVE INDEXING OF THAI PERIODICALS OF PRIVATE UNIVERSITY LIBRARIES) อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์: ขวัญขวัญ พิศาลพงศ์, D.A., เฉลียวพันธุ์ สีดา, อ.ม., นงเยาว์ เปรมกมลเนตร, PhD., 149 หน้า. ISBN 974-352-371-5

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพการจัดทำวรรณกรรมสารภาษาไทย ปัญหาที่ประสบในการจัดทำวรรณกรรมสารภาษาไทยและแนวทางในการจัดทำวรรณกรรมสารภาษาไทยร่วมกันของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ซึ่งใช้แบบสอบถาม 2 ชุด เป็นเครื่องมือในการวิจัย สำหรับผู้บริหารห้องสมุด 1 ชุด และสำหรับบรรณารักษ์ที่รับผิดชอบในการจัดทำวรรณกรรมสารภาษาไทย 1 ชุด กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารห้องสมุด จำนวน 52 คน และบรรณารักษ์ที่รับผิดชอบในการจัดทำวรรณกรรมสารภาษาไทย จำนวน 52 คน จากห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ทั้งหมดในประเทศไทย สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. จากห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนทั้ง 48 แห่ง จัดทำวรรณกรรมสารภาษาไทย 28 แห่ง และใช้คอมพิวเตอร์ในการจัดทำวรรณกรรมสารภาษาไทย 22 แห่ง โดยส่วนใหญ่ใช้โปรแกรมที่พัฒนาขึ้นเอง ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจัดทำวรรณกรรมสารภาษาไทยทั้งหมด จำนวน 713 ชื่อเรื่อง ซึ่งทำซ้ำกัน จำนวน 425 ชื่อเรื่อง และจัดทำปีล่าสุดก่อน
2. ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ประสบปัญหาคือ บุคลากรที่รับผิดชอบในการจัดทำวรรณกรรมสารไม่มีเวลาเต็มทีในการจัดทำวรรณกรรมสาร
3. ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเห็นด้วยในระดับมากที่สุดในการจัดทำวรรณกรรมสารภาษาไทยร่วมกันในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ควรกำหนดมาตรฐานในการลงรายการ, โปรแกรมที่ใช้ในการจัดทำวรรณกรรมสารภาษาไทยร่วมกันควรใช้กับระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและสืบค้นผ่านเว็บได้, ควรมีการอบรมบรรณารักษ์ที่จัดทำวรรณกรรมสารภาษาไทย, และควรมีการจัดทำคู่มือในการลงรายการ ตามลำดับ

43912081: MAJOR : LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE : M.A.(LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE)

KEYWORD: THAI PERIODICAL INDEX/ INDEX / PERIODICAL/ COOPERATIVE

NIRACHA POOSAMART: GUIDELINE FOR COOPERATIVE INDEXING OF THAI PERIODICALS OF PRIVATE UNIVERSITY LIBRARIES. THESIS ADVISORS : KWANCHADIL PHISALPHONG, D.A., CHALEO PUNSIDA, M.A., AND NONGYAO PERMKAMOLNETR, PH.D. 149 p. ISBN 974-352-371-5

The purpose of this research was to study the situation and problems of indexing of Thai periodicals, and also to survey the guidelines for cooperation in indexing of Thai periodicals among private university libraries.

The research instrument comprised 2 set of questionnaires, one for the library directors, the other for librarians who were responsible for indexing Thai periodicals. The samples consisted of 52 library directors and 52 librarians from all private university libraries in Thailand. The statistics used in analysing data were frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The results of the study were as follows :

1. From 48 private university libraries, 28 libraries indexed Thai periodicals, and 22 of which used computers and most of them used self developed computer program to process the indexing. All 28 libraries indexed 713 titles of periodicals, 425 titles of which were repetitive. Most librarians indexed the latest periodicals first.
2. The main programs of indexing Thai periodicals were the personnel who were responsible for indexing did not have enough time to do the job.
3. For the cooperation in indexing of Thai periodicals, all of the private university libraries highly agreed that the standard of union catalog should be identified, the computer program performing the union indexing should work on the Internet and be searched via World Wide Web, the librarians who are responsible for the union indexing should be well trained, and also the manual for union catalog should be developed, respectively.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความสำคัญของปัญหา.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	5
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	5
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
วารสารและดรรชนีวารสาร.....	8
ความหมายของวารสาร.....	8
ความหมายของดรรชนีวารสาร.....	9
ประโยชน์ของดรรชนีวารสาร.....	10
ภาษาของดรรชนีวารสาร.....	11
ประเภทของดรรชนีวารสาร.....	12
การจัดทำดรรชนีวารสารภาษาไทยตามสาขาวิชา.....	18
สภาพและปัญหาในการจัดทำดรรชนีวารสารภาษาไทย.....	19
คอมพิวเตอร์กับงานดรรชนีวารสาร.....	21
การปรับเปลี่ยนระบบการลงรายการดรรชนีวารสาร.....	21
ความร่วมมือระหว่างห้องสมุด.....	28
ความหมาย.....	28

เป้าหมายหลักของความร่วมมือระหว่างห้องสมุด.....	29
การดำเนินงานความร่วมมือระหว่างห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา.....	29
ความสำคัญของความร่วมมือระหว่างห้องสมุด.....	30
ความร่วมมือระหว่างห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาด้านการให้บริการวารสาร...	30
ความร่วมมือด้านการใช้วารสารร่วมกัน.....	30
ความร่วมมือในการจัดทำบรรณานุกรมวารสาร.....	32
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	37
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ.....	37
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ.....	41
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	44
วัตถุประสงค์.....	44
ขั้นตอนในการวิจัย.....	44
วรรณกรรมที่ศึกษา.....	45
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	45
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	46
การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	47
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	48
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
5 สรุปผลและอภิปรายผล.....	67
สรุปผล.....	68
อภิปรายผล.....	71
ข้อเสนอแนะจากการวิจัย (แนวทางในการจัดทำบรรณานุกรมวารสารภาษาไทย ร่วมกันของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชน).....	76
แนวทางการวิจัยในอนาคต.....	77

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม.....	78
ภาคผนวก.....	83
ภาคผนวก ก	84
ภาคผนวก ข	86
ภาคผนวก ค	90
ภาคผนวก ง	104
ภาคผนวก จ	107
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	149

สารบัญตาราง

ตารางที่

หน้า

1	โครงสร้างระเบียบข้อมูลดรรชนีวารสาร.....	24
2	การแบ่งความรับผิดชอบการจัดทำดรรชนีวารสารของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ของรัฐ.....	33
3	ฐานข้อมูลดรรชนีวารสารที่แบ่งตามความรับผิดชอบ.....	36
4	ระดับการศึกษาและสาขาวิชาของกลุ่มผู้บริหารห้องสมุด.....	50
5	ประสบการณ์ในการบริหารงานห้องสมุดของผู้บริหารห้องสมุด.....	51
6	ระดับการศึกษาและสาขาวิชาของกลุ่มบรรณารักษ์ที่รับผิดชอบในการจัดทำ ดรรชนีวารสารภาษาไทย.....	51
7	ประสบการณ์ในการจัดทำดรรชนีวารสารของบรรณารักษ์ที่รับผิดชอบในการจัดทำ ดรรชนีวารสารภาษาไทย.....	52
8	การจัดทำดรรชนีวารสารภาษาไทยของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชน.....	53
9	สภาพการจัดทำดรรชนีวารสารภาษาไทย.....	53
10	รูปแบบการจัดทำดรรชนีวารสารภาษาไทย.....	56
11	หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกวารสารเพื่อจัดทำดรรชนีวารสารภาษาไทย.....	56
12	โปรแกรมที่ใช้ในการจัดทำดรรชนีวารสาร.....	57
13	เขตข้อมูล (tag) ที่ใช้ในการลงรายการดรรชนีวารสารภาษาไทย.....	59
14	คู่มือที่ใช้ในการจัดทำดรรชนีวารสารภาษาไทย.....	60
15	ความคิดเห็นด้านนโยบายในการจัดทำดรรชนีวารสารภาษาไทย.....	61
16	ความคิดเห็นด้านซอฟต์แวร์ / ฮาร์ดแวร์ที่ใช้ในการจัดทำดรรชนีวารสารภาษาไทย...	62
17	ความคิดเห็นด้านบุคลากรในการจัดทำดรรชนีวารสารภาษาไทย.....	63
18	ความคิดเห็นด้านมาตรฐานในการลงรายการดรรชนีวารสารภาษาไทย.....	63
19	เวลาที่เหมาะสมในการเริ่มจัดทำดรรชนีวารสารภาษาไทยร่วมกัน.....	64
20	ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ในการจัดทำดรรชนีวารสารภาษาไทยร่วมกัน.....	65
21	ปัญหาในการจัดทำดรรชนีวารสารภาษาไทย.....	66

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

1	รายการดรรชนีวารสารภาษาไทยจากฐานข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด (OPAC).....	15
2	ดรรชนีผู้แต่งจากฐานข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด (OPAC).....	16
3	ดรรชนีผู้แต่งที่เป็นนิติบุคคลจากฐานข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด (OPAC).....	16
4	ดรรชนีชื่อเรื่องจากฐานข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด (OPAC).....	17
5	ดรรชนีหัวเรื่องจากฐานข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด (OPAC).....	17
6	แผนผังขั้นตอนการปฏิบัติงานระบบเดิม.....	26
7	ขั้นตอนการปฏิบัติงานระบบใหม่.....	27